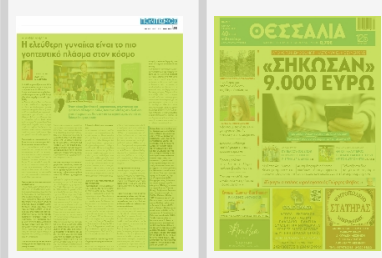

Η ελεύθερη γυναίκα είναι το πιο γοητευτικό πλάσμα στον κόσμο

Media: ΘΕΣΣΑΛΙΑ Page: 25 Published at: 01-05-2022
Author: Surface: 1057.66 cm² Circulation: 0
Subjects:

• ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ

Η ελεύθερη γυναίκα είναι το πιο γοητευτικό πλάσμα στον κόσμο

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΚΑΡΙΤΙΝΗ
ΜΑΛΙΖΣΟΒΑ

Το βιβλίο παρουσιάζεται στον Βόλο την Τρίτη 3 Μαΐου, στις 8.00 μ.μ., στο κινηματοθέατρο «Αχιλλεύων».

Τι ήταν αυτό που έκανε στη δική σας ματιά τόσο γοητευτική τη Διδώ Σωτηρίου, ώστε να γράψετε το ανά χειράς βιβλίο;

Μα δεν ήταν μόνο στα δικά μου μάτια γοητευτική η Διδώ! Από τη μακρά έρευνα που έκανα, κατάλαβα ότι όσοι τη συνάντησαν, έστω και για λίγο, δεν την έχασαν ποτέ. Ήταν τόσο βοηθητικό, εορταστικό, αγωνιστικό και φωτεινό πλάσμα, που την ήθελες στη ζωή σου γιατί ήξερες πως θα σου την κάνει ωραιότερη, ειδικά σε δύσκολους καιρούς. Τι πιο φυσιολογικό λοιπόν να ασχοληθώ μαζί της αυτή τη μαύρη εποχή που οι κρίσεις διαδέχονται η μία την άλλη; Την κάλεσα στη ζωή μου σαν ένα είδος πρώτων βοηθειών και τώρα την προσφέρω σε κάθε ενδιαφερόμενο!

Ποια στοιχεία της προσωπικότητάς της θεωρείτε πως τη σημερινή εποχή δεν θα μπορούσαν να είναι αποδεκτά;

Σήμερα, την απάνθρωπη εποχή του διαδικτυακού μίσους, η γυναίκα αυτή που ήταν ακριβώς χωρίς εμμένον, που αγαπούσε και κατανοούσε τους πάντες, που παρέμεινε σε όλη της τη δύσκολη ζωή ακραία ιδεατίστρια, που μίσησε το χρέμα και στάθηκε σε όλη της τη ζωή δίπλα στους αδικοκλήμους, θα φαινόταν περίεργο πλάσμα. Σήμερα που «αγωνιζόμαστε» βρίζοντας τους αντιπάλους από το πληκτρολόγιο, το τεράστιο αγωνιστικό της φρόνημα θα προξενούσε έκπληξη. Σε μένα προκάλεσε μεγάλο θαυμασμό, πάντως.

Και ποια στοιχεία της είναι διαχρονικά και αξιολύτεια;

Η Διδώ ήταν πολύ πιο μπροστά από την εποχή της. Μην ξεχνάτε ότι ήταν γυμνάστρια, φεμινίστρια και άκραως ερωτική στα πια δύσκολα χρόνια του Μεσοπολέμου, όπου ο φασισμός ανέβαινε. Ειδικά οι γυναίκες κυριολεκτικά ήταν φυλακισμένες στα σπίτια τους, ενώ εκείνη οδηγούσε μηχανή, είχε σύζυγο και εραστή (γνωστό στον σύζυγο), έκανε ορειβασία, φρόντιζε να μορφώνεται σε όλη της τη ζωή και δεν έδινε καμιά απολύτως σημασία στη γνώμη των καλοθελητών. Τότε που ήταν νέα, αυτό ελαττώσε καπέλες μπροστά να να υποστηρίξουν. Πολύ περισσότερο που η Διδώ ήταν ενταγμένη στο ΚΚΕ, ένα κόμμα που συμβούλευε τα μέλη του να έχουν κοινωνικά συντηρητικό τρόπο ζωής για να μην «προκαλούν». Η Διδώ φυσικά έκανε του κεφαλή της και γρήγορα τη διέγραψαν - χωρίς να διαγράφουν, όμως, μέσα της την αριστερά.

Ποια στοιχεία θεωρείτε ότι κάνουν ενδιαφέρουσα και γοητευτική τη σημερινή γυναίκα;

Ότι είναι πια οικονομικά ανεξάρτητη, δεν

Φωτογραφία: Themis Konstantinos

Ήταν τόσο βοηθητικό, εορταστικό, αγωνιστικό και φωτεινό πλάσμα η Διδώ, που την ήθελες στη ζωή σου γιατί ήξερες πως θα στην κάνει ωραιότερη, ειδικά σε δύσκολους καιρούς

διανοείται να μείνει και να θαφτεί σ' ένα σπίτι αγκαλιά με το ξεσκονόπανο σε όλη της τη ζωή. Η οικονομική ανεξαρτησία είναι εξαιρετικά σημαντική, γιατί μεταφράζεται σε ψυχική ανεξαρτησία. Οι γυναίκες πια μπορούν να αποφασίζουν μόνες τους τι ζωή θέλουν να κάνουν. Εξ ου και λύθηκε επιτέλους η σιωπή τους. Άρχισαν να μιλάνε και να λένε τι ακριβώς θέλουν, τι τις κακοποιεί, τι τις στριμώνει, να μη δέχονται σαν αρνιά στον πάγκο του χασάπη τις βουλές των άλλων. Ε, λοιπόν, η ελεύθερη γυναίκα είναι το πιο γοητευτικό πλάσμα στον κόσμο!

Για εμάς τους αναγνώστες είναι σύγγραφορα πολύ πρωτότυπη, δελεαστική και ενδιαφέρουσα η δομή του βιβλίου με τη μορφή της φανταστικής συνέντευξης. Υπήρξε κάποια αμήχανη στιγμή στη διάρκεια της συγγραφής του;

Ομολογώ ότι προβληματίστηκα για 3-4 χρόνια για τη μορφή που έπρεπε να πάρει αυτή η βιογραφία της αγαπημένης Διδώ. Ήθελα, βλέπετε, να της αφιερώσω ένα βιβλίο που δεν θα έμοιαζε καθόλου με τα άλλα βιβλία, γιατί ούτε η ίδια έμοιαζε με τους άλλους ανθρώπους. Ήθελα να γράψω ένα βιβλίο σαν άνθρωπο, επιθυμία κάπως τρελή είναι η αλήθεια. Παρ' όλα αυτά, ήταν τόσο έντονη η επιθυμία μου που αναζητούσα τη λύση για χρόνια. Ώσπου ήρθε και μου την έδωσε η ίδια η Διδώ, γιατί συχνά πυκνά της μιλούσα και της έλεγα τις αγωνίες μου. Ε, λοιπόν, μια μέρα, την Πρωτοχρονιά του '22, τρύπησε στο κεφάλι μου και μου είπε αναγκασμένη:

Σταμάτα να κλωτσιεργείς και γράψε ένα βιβλίο όπως μιλάμε τώρα μεταξύ μας! Τέτοιο βιογραφικό βιβλίο δεν είχε ξαναγίνει απ' όσο ξέρω, αλλά αυτό δεν με σταμάτησε. Κάθισα στο γραφείο μου την 1η μέρα του 2022 και άρχισα εγώ, μια ζωντανή συγγραφέας, να μιλάω με τη Διδώ στον ουρανό σαν να την είχα δίπλα μου να μου εξηολογείται τα μυσικά της. Ήταν απολαυστικό και θεραπευτικό για μένα. Ελπίζω να είναι το ίδιο και για τους αναγνώστες μας.

Τι θεωρείτε εξέλιξη σε έναν συγγραφέα;

Να αφουγκράζεται τη ζωή, να μη φοβάται την αποτυχία και να δοκιμάζει συνεχώς καινούρια πράγματα. Η αποτυχία είναι μέρος της ζωής και της πνευματικής και ψυχικής μας εξέλιξης. Η δοκιμασμένη συνταγή δεν σε οδηγεί παρά μόνο στα ήδη περηπτημένα μονοπάτια, στη βαρετή επανάληψη. Νομίζω λοιπόν ότι οφείλουμε στον εαυτό μας να κάνουμε άλματα πίστης, να τον εκθέτουμε γυμνό σε νέες συνθήκες και να αποδεχόμαστε πως δεν είμαστε οι τέλειες μηχανές, οπότε πιθανότατα θα πέσουμε, αλλά θα ξανασηκωθούμε πιο δυνατοί. Και η συνταγή αυτή δεν απευθύνεται μόνον στους δημιουργούς, αλλά σε όλους μας. Μια ζωή την έχουμε στο κάτω κάτω, ας μην την καταπνέσουμε ανιαρμό μόνο και μόνο για να γλιτώσουμε τις πιθανές κακοτηγίες.

Ποιο βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα και σας εντυπωσίασε;

Τη βιογραφία ενός όχι πολύ γνωστού Άγγλου ζωγράφου, του Κράβτον, από τον Ίαν Κόλινς, που ήταν και φίλος του (John Craxton: Ο αγαπημένος της ζωής. Μία ελληνική ψυχή, μτφρ. Μαίρη Κιτρορέφ, Εκδόσεις Πατάκη). Ο άνθρωπος αυτός, που ειρήσθω εν παρόδω θα μπορούσε ιδιοσυγκρασιακά να είναι κολλήτος φίλος της Διδώ, εγκατέλειψε τη μουσική βροχερή πατρίδα του και ακολούθησε τον ήλιο - και, ως γνωστόν, ο πιο λαμπερός ήλιος στην πατρίδα μας κατοικεί. Δεν ήταν εύκολη απόφαση, αλλά τον οδήγησε στην άγνοια της ζωγραφικής του και κυρίως της προσωπικής ζωής του. Έκανε φίλους καρδιακούς - τον Χατζηκυριακό Γκίκα, τον Πάτρικ Λη Φέρμορ κ.ά. - ερωτεύτηκε, ζωγράφησε και έφυγε αφήνοντας μια αλησμόνητη ανάμνηση στο Χανιά της Κρήτης, όπου έστρεψε τελικά το σπιτικό του.

Ήταν για σας η περίοδος της πανδημίας γόνιμη συγγραφικά και αναγνωστικά;

Ήταν απίστευτα γόνιμη! Στα δύο αυτά χρόνια έγραψα δύο βιβλία αφιερωμένα

σε δύο πρόσωπα που έχω πολύ ψηλά. Το πρώτο ήταν το Πικρό πατήρι, ο βίος και η πολιτεία του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας, ενός τιμιότατου άντρα, ενός σπάνιου πολιτικού, που στέγνωσε την καρδιά του και εν τέλει έχασε την ίδια τη ζωή του για να υπηρετήσει την πατρίδα του. Το δεύτερο ήταν το βιβλίο της Διδώ. Δύο εκ διαμέτρου αντίθετες προσωπικότητες, που ήταν κοντά στην καρδιά μου και με βοήθησαν να επιβιώσω. Με λίγα λόγια, δεν έκανα άλλη δουλειά: Έγραφα ασταμάτητα, διάβαζα και στο τέλος της ημέρας περπατούσα 10 χιλιόμετρα για να μην ξεχάσουν τα πόδια μου τον φυσικό τους ρόλο!

Ποια αξία θεωρείτε υπέρτατη;

Την αφοικέρεια. Εκτιμώ βαθιά - για να μην πω αγαπώ - τους ανθρώπους που πράττουν αυθόρμητα για να βοηθήσουν τους φίλους τους, τους συντρόφους τους ή τη χώρα χωρίς να έχουν καμιά προσωπική ιδιοτέλεια. Είναι λίγοι, αλλά τους έχω όλους στο προσωπικό μου εικονοστάσι.

Η συνέντευξη μας γίνεται τη στιγμή που μάλιστα ο πόλεμος στην Ουκρανία και ενώ δεν έχουμε τελειώσει με την πανδημία. Ποια είναι η δική σας αίσθηση, οι φόβοι σας, ενδεχομένως, για όσα συμβαίνουν;

Προσπαθώ να μη φοβάμαι παρότι βιώνουμε επί δεκά χρόνια κάτι τρομακτικό, που έχει οξυνθεί ακόμα περισσότερο τώρα. Ο φόβος είναι παραλυτικός, δεν βοηθάει πουθενά. Ζούμε αναμφισβήτητα ένα τέλος εποχής και πρέπει να ετοιμασσουμε τον εαυτό μας για να πλεύσουμε σε ακαρτογράφητα ύδατα. Είναι χαρακτηριστικό πως όλοι οι κοινωνικοί επιστήμονες σε όλο τον κόσμο διατάζουν να κάνουν προβλέψεις αυτή την εποχή. Ευελίξια, ουσιαστική ενημέρωση, αλληλοϋποστήριξη, αυτογνωσία, μαχητικότητα, υπομονή - αυτές οι αρετές απαιτούνται τώρα. Και ελπίζω, θα συμπληρώσω η Διδώ! Μην ξεχνάτε την ελπίδα.

Ετοιμάζετε κάποιο νέο βιβλίο; Ποια είναι τα επόμενα συγγραφικά σας σχέδια;

Η αλήθεια είναι ότι συνεχώς κάτι ετοιμάζω. Όλο λέω ότι τώρα θα επιτρέψω στον εαυτό μου για 5-6 μήνες να χαλαρώσει και να ξεκουραστεί, αλλά ποτέ δεν το κάνω. Όλο και εμφανίζεται μια εκκυστική ιδέα στο μυαλό μου κι αρχίζει να με τραβάει απ' το μακί. Η καινούργια μου ιδέα λοιπόν είναι ένα μυθιστόρημα για το κοινωνικό μίσος, τους λεγόμενους πολιτιστικούς πολέμους. Γράφοντας θέλω να καταλάβω τι είναι αυτό που κώρισε την ανθρωπότητα σε αντίπαλα στρατόπεδα που εκτοξεύουν κραυγές μίσους για κάθε μικρή ή μεγάλη ζήτση - από τα εμβόλια μέχρι τον θλασμό - γιατί η κοινωνία έγινε τόσο τοξική. Ο επόμενος πόλεμος θα είναι αυτός πιστεύω, η διάλυση της συνικής του κοινωνικού ιστού, ο θάνατος της λογικής, της επιστήμης και των δημοκρατικών θεσμών. Ευχάριστε που καλή τύχη γιατί, όπως καταλαβαίνετε, το θέμα είναι πολύ σύνθετο.

Η Λένα Διβανή ήταν καθηγήτρια της Ιστορίας Εξωτερικής Πολιτικής στη Νομική Σχολή Αθηνών από το 1981 έως το 2022 που παραιτήθηκε. Έχει δημοσιεύσει πέντε ιστορικές μελέτες και πολλά άρθρα για τη σύγχρονη Ελλάδα και τη σχέση της με τις Μεγάλες Δυνάμεις, αλλά και τους Βαλκανίους γείτονές της, για τις μειονότητες και τον εθνικισμό στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Παράλληλα, έχει δημοσιεύσει ως λογοτέχνης δώδεκα μυθιστορήματα και συλλογές διηγημάτων, που έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες και έχουν διασκευαστεί για την τηλεόραση, είναι συγκεντρωτικό τόμο με τα θεατρικά της έργα και τέσσερα παιδικά βιβλία. Έχει γράψει επίσης το σενάριο της σειράς ντοκιμαντέρ «Τα σύνορα της Ελλάδας», τον οποίο και παρουσίασε στο Cosmote History. Το βιβλίο της Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας (Εκδόσεις Πατάκη, 2019) διασκευάστηκε από την ίδια σε σειρά ετήσια επεισοδίων που προβλήθηκαν επίσης από το Cosmote History το 2020. Από τις Εκδόσεις Πατάκη κυκλοφορεί επίσης το βιβλίο της Το πικρό πατήρι: Ο Κασοβίσιος, η Ρωζάνδρα και η Ελλάδα (2020). Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Επιτροπής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και αντιπρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου και του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης Έργων του Λόγου. Στις ελεύθερες ώρες της γυρίζει τον κόσμο με τα πόδια. Το βιβλίο της Ονειρεύτηκα τη Διδώ, που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις Εκδόσεις Πατάκη, είναι η αφορμή της συζήτησής μας.